

SZÓRVÁNY STRATÉGIA: A NYUGATI SZÓRVÁNYMAGYARSÁG HELYZETÉNEK ELSŐ ELEMZÉSE

Írta: ifj. dr. Klement Kornél (a KMKF Szórvány Munkacsoport alelnöke, a NYEOMSZSZ alelnöke, Németország)

Hozzájárultak: Kunckelné Fényes Ildikó (a LAMOSZSZ elnöke, Venezuela), dr. Piri Zoltán (a NYEOMSZSZ elnökségi tagja, Hollandia)

2009. június 15.

Tartalomjegyzék

1. A szórványmagyarság legsúlyosabb problémái globális szinten	2
2. A nyugati szórványmagyarság legnagyobb problémái.....	2
2.1 Létszám	2
2.2 Integrálódás és asszimilálódás	3
2.3 Egyéni kihívások	3
2.4 Nemzedéki kihívások	3
2.5 Szervezeti kihívások	4
2.6 Magyarország és a Kárpát-medence általi elhanyagolás	5
3. A nyugati szórványmagyarság erőfeszítései.....	5
3.1 Szervezetek, mint a magyar élet pillérei	5
3.2 Sajtó és média	6
3.3 Magyar vonatkozású emlékhelyek.....	6
4. Szükséges intézmények és programok a nyugati szórványközösségek megmaradása érdekében	6
4.1 Nyugati szórványmagyarságot magába foglaló nemzetstratégia.....	6
4.2 Nyugati szórványmagyarságot szolgáló és az össznemzeti életbe integráló intézmény	7
4.3 Nyugati szórványszervezetek kulturális és ifjúsági munkájának támogatása	7
4.4 Hazatelepülés	7
5. Szükséges intézkedések és feltételek a globális magyar szórványkérdés kezelése szempontjából	8
5.1 Magyar eszmei példakép	8
5.2 Nyugati és határon túli magyar szórvány	8

1. A szórványmagyarság legsúlyosabb problémái globális szinten

A szórványmagyarság legsúlyosabb problémája globális szinten maga a szórvány lét.

De kit is tekintünk szórványban élő magyarnak?

Szórványban élő magyar az, akit lakásából, házából kilépve az állam ill. a környezete idegen, azaz nem-magyar nyelve vesz körül. A környezetében, településen hiányoznak a magyar nyelvű állami ill. önkormányzati intézmények. Így a szórványban élő magyar gyermekei számára nem létezik ill. nem biztosított a magyar nyelvű óvoda, általános iskola, középiskola, főiskola és egyetem.

Ezért a szórványban élő magyarnak többet kell vállalnia a környezeténél ahhoz, hogy saját maga megélhesse magyarságát és gyermekei számára lehetővé tegye a magyar identitás kifejlődését. Ez egy nagyon tudatos életformát kíván meg!

Megjegyzés: Azok az emberek, akik szórványban élve ilyen tudatos hozzáállással és áldozatvállalással egymásra találnak és magyar közösségeket alkotnak, egyúttal sok erőt és örömet is merítenek ebből az életformából. Nem meglepő ezért, hogy pl. a nyugati szórványból hazatelepült magyar cserkészek Magyarországon is összetartanak és környezetükben nagyon hiányolják azt a tudatos kiállást és kitartást, amely korábbi szórvány életmódjuk egyik jellemzője sőt feltétele volt.

2. A nyugati szórványmagyarság legnagyobb problémái

Megjegyzés: Ezen elemzés térsége elsősorban a nyugat-európai és a latin-amerikai országok ill. az azokon a földrészeken működő csúcsszervezetek által képviselt országok: NYEOMSZSZ (Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek) és LAMOSZSZ (Latin-Amerikai Magyar Országos Szervezetek Szövetsége). De az ebben az elemzésben foglaltak némi hangsúlyeltolódásokkal jellemzőek a többi földrész szórványmagyarságára is; így Észak-Amerikában (ÉAOMSZSZ–Észak-Amerikai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége), Ausztráliában vagy a magyarok számára többnyire nem bevándorlási földrészeknek számító Afrikában és Ázsiában.

2.1 Létszám

A nyugati szórványmagyarság létszáma 2–3 millió fő között mozoghat. Az utolsó évtizedek, évszázadok számos a Kárpát-medencéből történő menekülési és kivándorlási hullámok adataiból adódik össze ez a létszám.

Megjegyzés: A Magyarok Világszövetsége (MVSZ) pl. 1996-ban a nyugati szórványmagyarság létszámát 2.740.000 főre becsülte a következő földrészi elosztásban: Európa 360.000, Latin-Amerika 130.000, Észak-Amerika 1.930.000, Ausztrália és Új-Zéland 60.000, Afrika 30.000 és Ázsia 230.000 magyar ill. magyar származású. A felmérés megjegyezte, hogy ennek a szórványnak a fele azonban már nem beszéli a magyar nyelvet, ezért nem tud igazán bekapcsolódni sem az általános magyar közéletbe, sem a helyi szervezetek és közösségek életébe.

A fenti létszám becsléseken alapszik, hiszen pontos adatok nem léteznek a befogadó ország statisztikai hiányosságai miatt. Így sok országban nem létezik országos, csak önkormányzati nyilvántartás, melyek összesítését, kiadását az adatvédelmi törvények általában tiltják. Továbbá a legtöbb befogadó ország nem tesz különbséget nemzetiség és állampolgárság között, melynek következtében a határon-túlról származó magyarok sajnos nem a magyar statisztikai létszámot növelik. Gondot okoznak azon túlmenően a pontos létszám megállapításában azok a magyarok, akik a megfelelő feltételek teljesítésével felvették a befogadó ország állampolgárságát, hiszen őket a statisztikák attól a pillanattól már nem bevándorlókként tartják nyilván. A hivatalos statisztikákban csak azok a személyek szerepelnek magyarként, akik kizárólagosan magyar állampolgársággal rendelkeznek ill. kettős vagy akár többszörös állampolgárként rendelkeznek magyar állampolgársággal is, és azt az önkormányzati ill. állami szerveknek be is jelentették, ami pl. az Európai Unióban egy teljes mértékben elfogadott eljárás.

De a fenti létszám felvet egy másik alapvető kérdést is a szórványmagyarság helyzetének elemzésével kapcsolatban: Ki tekinthető magyarnak? Nos, szerintünk ezt a kérdést könnyen és egyértelműen meg lehet válaszolni: Az a magyar, aki nyugati szórványban is vállalja!

A kérdés megválaszolása nyugati szórvány összefüggésben viszont egyéni elbírálást igényel, melynek néhány szempontját a következő fejezetekben felvázoljuk. Az általánosító hozzáadások és kivonások a létszámból általában nem felelnek meg a komplex valóságnak.

A nyugati szórványmagyarság kötődését a magyar nemzethez és kultúrához leginkább a magyar hatóságok tudnák mérni és számszerűsíteni, amennyiben megadnák pl. a magyar állampolgárságot vagy az ún. magyar igazolványt a nyugati szórványban élő és azt aktívan igénylő, magyar kötődésüket igazolni tudó személyeknek is.

2.2 Integrálódás és asszimilálódás

A tudatosan vállalt szórvány életmódot távol a Kárpát-medencétől azzal a címszóval is jelezzük, hogy integrálódás az asszimilálódás elkerülésével!

Mindazonáltal a nemzedékeken átívelő asszimilálódás természetes velejárója a nyugati szórvány életmódnak. Annak mértéke és időtartama viszont – azaz hányan veszítik el milyen gyorsan magyar kötődésüket és identitásukat a nyugati szórványban élők közül – nagyban függ a személyes és közösségi körülményektől valamint összességében a magyar nemzethez való kötődés lehetőségeitől és formáitól.

2.3 Egyéni kihívások

Amint fent kifejtettük, minden nyugati szórvány magyarnak többet kell vállalnia a befogadó ország lakosainál. Ez azt jelenti, hogy tudatosan kell felépítenie saját maga és a család számára azokat a lehetőségeket és alkalmakat, amelyek segítségével részese lehet a magyar életnek.

Ez magánszinten elsősorban a magyar nyelvű sajtó követését, könyvek olvasását, magyar rádió hallgatását és televízió műsorok nézését jelenti, melyekhez sokszor a megfelelő műszaki és egyéb feltételeket biztosítani kell.

Továbbá jelenti a többé-kévesbe rendszeres „hazlátogatásokat” a Kárpát-medencébe, melyek rokonlátogatás esetében szinte természetesek és logisztikailag is könnyen megoldhatóak, de nehezebbé válnak, amikor élő rokon nélkül, szinte turistaként kell mozogni a Kárpát-medencében.

Fontos mozzanat a magyar baráti körök megteremtése, mely túlmutat az egyéni ill. a családon és így kisebb közösségekben biztosítja az új és bővebb jellegű magyar élményeket és hatásokat.

Mivel a baráti közösségek gyakran spontán és alkalmi jellegűek, fennálló magyar szervezetek keresése és az azokhoz történő csatlakozás vagy akár magyar szervezetek alapítása és működtetése biztosítja a nyugati szórványban élő magyar számára hosszú távon a sokoldalú magyar életet annak sokrétű magyar hatásaival.

Természetes módon az egyén számára minden magyar jellegű tevékenység nagyobb feladatot és befektetést igényel, mintha csupán a befogadó ország helyi kínálatával és lehetőségeivel kívánna élni.

Továbbá – az idő végességéből kifolyólag – minden a nyugati szórványban élő magyarnak el kell döntenie, hogy szabadidejéből mennyit szán az ún. magyar életre és mennyit a befogadó ország által adta lehetőségekre ill. tevékenységekre. Ennek aránya természetesen és tapasztalataink szerint is nagyon változó. Ezt az egyéni szükségletek és lehetőségek határozzák meg.

Megjegyzés: Sajnos a nyugati szórványban élők egy aránylag nagy hányada egyéni szükségletéből és lehetőségéből kiindulva nem vállalja a szervezeti élettel járó többletfeladatokat.

2.4 Nemzedéki kihívások

A következő nemzedékek felnevelése és magyar identitásuk megtartása nyugati szórványban a hiányzó állami ill. önkormányzati intézmények miatt (pl. óvoda, iskola) fokozott kihívások elé állítja a szülőket.

Így a gyerekekben magyar identitás kialakítása ill. annak megalapozása és a magyar vonatkozású szellemi és tárgyi tudás továbbadása elsősorban a szülőkre hárul, mely a szülőktől külön odafigyelést és áldozatvállalást igényel.

Továbbá fontos, hogy a nyugati szórványban felnövő gyerekeket a szülőkön és családon is túlmutató magyar közösségi hatások ériék. Így a Külföldi Magyar Cserkészszövetség csapatai, a táncsoportok, a különböző heti két-három órában működő magyar óvodák és hétvégi magyar iskolák a gyerekek számára egyúttal a magyar baráti kört is biztosítják, azon túlmenően, hogy segítik a szülők igyekezetét és munkáját a magyar identitás kialakításában és a magyar vonatkozású tudás továbbadásában.

A következő nemzedékek magyar identitása és magyar vonatkozású tudása sokszor – de nem mindig – valamivel gyengébb, mint az előző nemzedékeké. Ez a megfigyelés az aránylag gyakran bekövetkező vegyes házasságokkal együtt változó mértékű lemorzsolódással jár leginkább a rákövetkező nemzedékben; a természetes asszimiláció kezdetével.

Meg kell jegyezni, hogy a rendszerváltozás óta egyre több a „hazatelepülő fiatal”, ill. a szüleivel csak ideiglenesen és nem véglegesen nyugaton tartózkodó gyerekek. Egy erősödő visszavándorlást észlelünk szervezeteinkben elsősorban Magyarország irányába.

2.5 Szervezeti kihívások

Amint fent kifejtettük, a nyugati szórványban élő magyarok számára közepes távon csak a létező helyi magyar szervezetekhez való csatlakozással ill. szükség esetén újak alapításával teljesedik ki a szoros és szerves kapcsolat a magyar élet és kultúra egészével.

Szerepükből kifolyólag a nyugati magyar szervezetek a hosszú távú letéteményesei a szórványéletnek. Több évtizedes tapasztalat mutatja, hogy a helyi magyar szervezetek biztosítják a közösségi élet fenntartását és a kötődést a magyar nemzethez. Ebben az összefüggésben azt is ki kell emelni, hogy a nyugaton felnövő fiatalok sokkal gyorsabban asszimilálódnak olyan városokban és agglomerációkban, ahol a szülők és felnőttek nem tartanak fenn és működtetnek ifjúsági magyar szervezeteket – mint pl. cserkészcsapat, táncsoport, óvoda, iskola –, melyekhez a gyerekek a gyerekkortól a felnőtté váláson keresztül egészen a családalapításig kötődhetnek a magyar élethez.

A nyugati szórványszervezeteket a helyi vezetők szabadidejükben, társadalmi munkában működtetik, sok időt, energiát és pénzt áldozva azok hosszú távú fenntartására. Mivel a vezetők szabadidejükben és a tagok is önkéntesen, anyagi érdekeltség nélkül vesznek részt ezen szervezetek életében, a létszám nagysága és a struktúra mélysége felfelé korlátolt és általában 30 és 200 fő között mozog. Viszont fontos megjegyezni, hogy sok városban és agglomerációban, ahol jelentősebb számú magyar él, több különböző jellegű magyar szervezet működik párhuzamosan, mint pl. katolikus és református egyházközség, kulturális egyesület, cserkészcsapat, táncsoport, óvoda, hétvégi iskola, filmklub és vegyes, kétnyelvű szervezetek a befogadó ország magyarbarát egyéneivel.

Ezen szervezetek gyakran anyagi főleg hely- és terembérlési gondokkal küszködnek, vagy amennyiben saját ingatlanal rendelkeznek, annak fenntartása okoz sokszor komoly gondot. De az írásos körlevelek széleskörű kiküldése nem csak a tagoknak, hanem tájékoztatás és toborzás céljából az ismert környékbeli magyaroknak is, mely az internet korszakában továbbra is elengedhetetlen, a szervezetek számára – legalábbis rendszeresen – nem vállalható költségekkel jár.

Megjegyzés: Sajnos továbbra is él az a hamis közhiedelem és elvárás, hogy a nyugati magyar szórványszervezetek gazdagok és kizárólagos feladatuk a hazai, Kárpát-medencei magyarság elsősorban anyagi támogatása. Ezt tették évtizedeken keresztül, de most már ezzel kapcsolatban is szükség van a kölcsönösségre.

Mint a befogadó országban is általánosan megfigyelhető, sok helyen vezetőségi és utánpótlási gondokkal küszködnek a szervezetek, mivel egyre kevesebben kívánják ill. szeretnék magukat középtávon önkéntes és rendszeres társadalmi munkára elkötelezni.

A szülők, ifjúsági munkát vezetők és magyar pedagógusok lelkes és szinte kizárólag társadalmi munkájának dacára, magyar szervezeteink tagságának és vezetőinek utánpótlásának zömét nem a nyugaton született és felnőtté vált nemzedékek adják, hanem az újonnan a Kárpát-medencéből kivándorló magyarok. Ennek következtében közép ill. hosszú távon azon szervezetek további léte veszélyeztetett, melyek nem tudják újonnan érkezett magyarokkal frissíteni tagságukat és vezetői-

ket, mint pl. jelenleg Dél-Amerikában. De természetesen a nyugaton felnőtt és szocializálódott személyek így is szép számmal veszik ki részüket a szervezett nyugati magyar életben.

Megjegyzés: Az elvándorlás – akár végleges akár ideiglenes - Magyarországról és a határon túli területekről továbbra is tart, sőt talán még fel is gyorsult. Ez számunkra örvendetes, mert szervezeteink ez által erősödnek; ha nem is minden földrészben egyformán, hiszen az elvándorlás pl. Dél-Amerikába a jelenlegi nehéz gazdasági helyzet miatt gyakorlatilag megszűnt. Tragikus azonban, hogy a szülőföld elhagyása ilyen méreteket ölt. Reméljük, hogy a korábban már említett egyre erősödő „hazatelepülés” ezt – legalábbis bizonyos mértékig – egyensúlyozza majd.

Egyházi szinten általában csak a befogadó országok egyházi szervezetei segítik a magyar egyházközségeket. Így pl. a német püspökségek tartják fenn az államilag begyűjtött egyházi adóból a németországi magyar egyházközségeket és missziókat, fizetik a papokat és lelkészeket és biztosítják a helyiségeket.

Megjegyzés: Magyarországon, az „óhazában“, nemrég már felismerték a nyugaton élő hívő magyarok nagy számát, a bennük rejlő lehetőségeket és velük szembeni kötelezettségeket is. Így intézményesítette a Magyar Püspöki Kar mostanra a nyugati magyar püspököt, aki a nyugati magyar katolikus hívők érdekeit és szükségleteit képviseli. Sajnos Magyarországról papokat egyelőre még nem küldtek ki nyugati magyar szórványszolgálatba, pedig közösségeink megmaradásának ez az egyik fő feltétele. A határon túli püspökségek (pl. nagyvárad, gyulafehérvári, nagybecskerek) viszont már néhány papot engedtek nyugati magyar kiküldetésbe.

A helyi szervezetek sok országban országos csúcsszervezetbe tömörülnek, azok meg földrészeket átfogó szervezetekbe. Ezen csúcsszervezetek feladatai közé tartozik többek között a helyi ill. országos szervezetek képviselése Magyarországon és a befogadó országokban. A társadalmi munka szűk időkerete és a rendszeres kapcsolattartást megnehezítő földrajzi távolságok sok esetben korlátozzák a helyi szervezeteket, az országos csúcsszervezeteket de a földrészi csúcsszervezeteket is a kívánatos és szükséges munka kifejtésében.

2.6 Magyarország és a Kárpát-medence általi elhanyagolás

A nyugati szórványmagyarság egyik legsúlyosabb problémájának azt kell tekinteni, hogy a magyar országgyűlés, a magyar kormányzatok, de a határon kívüli magyar politikai erők is az utóbbi években látszólag leírták a nyugati szórványmagyarság egyedeit és nagy tömegeit.

Ezzel együtt jár, hogy a magyar kormányzat, de a határon kívüli magyar politikai erők gyakorlatilag magukra hagyták a nyugati szórványmagyarság önszervező és önfenntartó szervezeteit is. Szégyenletes, de ki kell mondani, hogy még az ún. „Kádár-rendszer” is – valójában elfogadhatatlan politikai szándékkal – a jelenleginél többet áldozott a nyugati szórvány-magyarságra, ha nem is annyit, mint a két világháború közötti magyar kormányok, amelyek az első világháborúig tartó több évtizedes kivándorlási hullámok után és Trianon árnyékában komoly magyar szórványprogramot hoztak létre és tartottak fenn.

Itt fontos megjegyezni, hogy a második világháború utáni időszakokban a kivándorlási hullámok de a rendszerváltás utáni migrációs mozgalmak az egész Kárpát-medencéből a korábbihoz képest még jóval felerősödtek. Ez a további évtizedekben is nagy kihívás elé állítja az egész magyar nemzetet és azon belül a mindenkori magyar kormányt, a magyar országgyűlést és a határon túli felelős magyar politikai pártokat is.

3. A nyugati szórványmagyarság erőfeszítései

3.1 Szervezetek, mint a magyar élet pillérei

A magyar szervezetek többnyire hétvégeken tartják profiljuknak megfelelő rendezvényeiket. Ezek általában néhány órát tartanak, de van köztük szép számmal többnapos tábor, tanfolyam vagy konferencia.

Megjegyzés: Amennyiben több szervezet van egy városban ill. agglomerációban a nemzeti ünnepeket általában közösen ünneplik.

Az alábbiakban következnek a legnagyobb szervezeti fajták és típusok, melyek a nyugati szórvány sok városában ill. agglomerációjában megtalálhatók:

- Magyar kultúregyesületek
- Katolikus magyar egyházközségek és missziók
- Protestáns magyar gyülekezetek
- A Külföldi Magyar Cserkészszövetség cserkészcsapatai és cserkészparkjai
- Magyar óvodák (a befogadó ország óvodái mellett és azokat kiegészítve működően)
- Héti két-három órással működő magyar iskolák
- Magyar táncházak
- Magyar színjátszó csoportok
- Jótékonyági jellegű szervezetek; pl. a Magyar Máltai Szolgálat, Protestáns Szabadegyetem
- Magyar egyetemisták körei
- Kétnyelvű baráti társaságok a befogadó ország különösen magyarbarát egyéneivel
- Testvérvárosi kapcsolatok valamelyik magyarországi ill. Kárpát-medencei településsel

Megjegyzés: Ezek az egyesületek létezésük óta folyamatosan, erejüket szinte felülmúlva szerveztek és szerveznek rendszeres gyűjtéseket a legkülönbözőbb magyarországi és Kárpát-medencei jótékonyági akciók támogatására.

3.2 Sajtó és média

- Magyar nyelvű nyugati heti és havi lapok
- Magyar nyelvű nyugati rádióműsorok

Megjegyzés: Az 1992 óta létező Duna TV és a többi műhold segítségével fogható televízióadás és az internet segítségével hallgatható magyar rádióműsorok nagy népszerűségnek örvendenek a nyugati szórványban is. (A vétel még nem mindenütt megoldott.)

3.3 Magyar vonatkozású emlékhelyek

Sok országban sok magyar vonatkozású emlékhely létezik, mint pl. magyar katonasírok, neves magyar emberek szobrai ill. emléktáblái, magyar zarándokhelyek és kápolnák. Ezeket gyakran nyugati magyar szervezetek maguk vagy azok közreműködésével emelték és gondozzák mind a mai napig.

4. Szükséges intézmények és programok a nyugati szórványközösségek megmaradása érdekében

4.1 Nyugati szórványmagyarságot magába foglaló nemzetstratégia

Kiemelten fontos egy nemzetstratégia megfogalmazása, amely felvázolná az egész magyar nemzet jövőképét és benne többek között megjelölné a nyugati szórványmagyarság helyét is. A nyugati szórványmagyarság mindenesetre szervesen kíván kapcsolódni az összmagyar élethez és részt venni a nemzet közös céljainak megvalósításában.

Sajnos Magyarországon és a Kárpát-medencében sokan fel sem tudják fogni, hogy az európai és tengerentúli szórványmagyarság milyen sokat tett, tesz, de főleg a jövőben még mennyivel többet tehetne a nemzet érdekében az élet legkülönbözőbb szintjein. Ezzel kapcsolatban a következő területeket említjük:

- Szilárd és a befogadó országban szerzett tapasztalatok által reflektált magyar öntudat
- Tárgyi és szellemi tudás és tapasztalat a befogadó ország életét illetően
- Élő kapcsolatrendszerek a befogadó országok civil, gazdasági és politikai életében
- Árnyalt nyelvtudás, mely tükrözi a befogadó ország gondolkodási és érvelési módját
- Demokrácia tapasztalatok és gyakorlatok az élet eszmei és szervezési szintjén

Ezek segítségével a megfogalmazandó nemzetstratégiában a kiépítendő és megerősítendő kapcsolatokat a nyugati szóránymagyarsággal funkcionális egyensúlyba lehet hozni; azaz közép és hosszú távon az egész magyar nemzet különböző síkokon és időtávokon annyi előnyt szerezhet a nyugati szóránymagyarság tudásából és tapasztalatából, amennyit a maga részéről hajlandó szellemileg és anyagilag ráfordítani.

4.2 Nyugati szóránymagyarságot szolgáló és az össznemzeti életbe integráló intézmény

Szükséges egy olyan intézmény létrehozása a magyar országgyűlés égisze alatt, melynek feladata a nyugati magyar szórányszervezetek munkájának segítése és egy közös platform kialakítása, mely szervesen bekapcsolja a nyugati szóránymagyarságot a kulturális és politikai magyar életbe. Ezen intézmény feladatai közé tartozik:

- A nyugati szórány csúcsszervezetek segítése a magyar szervezetek és egyének nyilvántartásában önkéntes alapon
- Rendszeres találkozók szervezése, azaz platformokat létrehozása, a világ magyarságának szellemi eszmecekerje és egybehangolása céljából
- Rendszeres ifjúsági táborok szervezése és továbbképzési lehetőségek, ösztöndíjak biztosítása a nyugati szórányban felnövő fiatalok számára
- A nyugati szórányban felnövő gyerekek és fiatalok számára alkalmas és a befogadó országokban is elismert tantervek valamint óvodai és iskolai oktató-anyagok kidolgozásának támogatása
- Rendszeres pedagógus továbbképzések szervezése a nyugati szórány óvodák és iskolák nevelői és oktatói számára
- Neves magyar értelmiségiek egybefogása, akik elkötelezettek a szóránymagyarság megsegítésében

Megjegyzés: A rendszerváltás után a Magyarok Világszövetségét (MVSZ) alkalmatlan szervezési struktúrával felújították. A Nyugati Régió által benyújtott reformtervezetet az ún. Magyarországi Régió és Kárpát-medencei Régió 2001-ben visszautasította ill. az érdemi megvitatását ellehetetlenítette. Az MVSZ a nyugati szóránymagyarság számottevő köreiből teljesen elvesztette támogatását.

4.3 Nyugati szórányszervezetek kulturális és ifjúsági munkájának támogatása

A helyi szervezetek közvetlen támogatása kulturális és ifjúsági munkájának erősítése céljából pl. a következő területeken lenne fontos:

- Segítség a Kárpát-medencei művészek és előadók megszólításában
- Segítség a Kárpát-medencei művészek és előadók nyugati körútjainak megszervezésében
- Segítség az óvodák és iskolák oktató-anyag ellátásában
- Segítség a nyugati szórányban működő magyar tánccsoportok Kárpát-medencei tanárokkal ill. zenekarokkal történő alkalmankénti ellátásában ill. kiegészítésében
- Segítség a termek ill. helyiségek biztosításában (bérlés vagy fenntartás)
- Segítség a helyi és átfogó tájékoztatásban és kommunikációban
- Segítség a magyar emlékhelyek fenntartásához

4.4 Hazatelepülés

A nyugati szórányból egy jelentős réteg települt már vissza „haza”, elsősorban Magyarországra. Ezek közül három nagyobb típus azonosítható:

- Fiatalok, akik a szakmai kiképzés vagy az egyetem befejezése után, de még a családalapítás szakasza előtt hazatelepültek. A Külföldi Magyar Cserkészszövetség (KMCSZ) pl. kb. 300 ilyen fiatal tart számon
- Idősebb személyek, elsősorban nyugdíjasok, akik véglegesen hazatelepülnek, vagy kétlakiakká válnak

- Családosok, akik legtöbbször már a rendszerváltás után, munkavállalás céljából mentek ideiglenesen nyugatra

Azzal számítunk, hogy ez a folyamat a jövőben még felerősödik, akkor is, ha a hazatelepülés nem mindenki számára lehetséges. De mivel a hazatelepülés elviekben kívánatos, célszerű lenne egy olyan szerv létrehozása, amely a hazatelepülés egyik legdöntőbb feltételének biztosításában segít: A megfelelő munkahely találásában. Ezen szerv feladata lenne a nyugati magyar és magyar származású fiatalok és felnőtteknek megfelelő profilú állás kínálatok gyűjtése és közvetítése, a lehetőségek felvázolása és a lehetőleg könnyített hazatelepülési eljárások ismertetése.

5. Szükséges intézkedések és feltételek a globális magyar szórványkérdés kezelése szempontjából

5.1 Magyar eszmei példakép

A fentiekén túlmenően fontos kihangsúlyozni, hogy a szórványban élő egyének számára kiemelten fontos a magyar eszmei példakép, amely segíti őket a megmaradásuk érdekében szükséges többlet erőfeszítések vállalásához. Ezt a magyar eszmei példaképet elsősorban egy sikeres és boldog szabad Magyarország testesítheti, testesíthetné meg; de megtestesülhet ez a magyar eszmei példakép a népi és magas kultúra tiszta és magasztos értékeiben is, mint ahogyan az történt a nyugati szórványban a kommunista elnyomás idején.

5.2 Nyugati és határon túli magyar szórvány

Amint a határon túli magyar szervezetek is jelzik, az elszórványosodás problémája a határon túli területeken is jelentős méreteket öltött. Ezzel kapcsolatban figyelembe ajánljuk a nyugati szórványszervezeteink több évtizedes tapasztalatát. Talán van olyan „nyugati” megoldás, ami alkalmazható „hazai” környezetben is.